

1. Gün – Helal Gıda ve Lokma Hassasiyeti

Sabah Sohbeti

Aziz kardeşlerim, Yeni bir güne Rabbimizin adıyla başladık. Hamd olsun O'na ki, yeri, göğü ve içindekileri bizlerin hizmetine sundu. Bakınız, Yüce Rabbimiz Kur'an'da şöyle buyuruyor: "O'dur ki, yeryüzünde bulunan her şeyi sizin için yarattı." (Bakara, 2/29) "Göklerde ve yerde ne varsa, hepsini Zât-ı âlîsinden bir lütuf olarak sizin hizmetinize veren de O'dur." (Câsiye, 45/13). Demek ki kullandığımız nimetlerin her biri bize emanettir. Rabbimiz "helal" dairesinde her şeyi bizim için serbest kılmış, sadece bir kısmını "haram" diyerek yasaklamıştır. Aslında haramlar çok azdır; helal daire ise geniştir, keyfe kâfi gelir. Ne büyük bir lütuftur ki, Rabbimiz bizlere darlık değil genişlik vermiştir. Ama dikkat edelim; bu geniş daireyi terk edip dar olan harama el uzatmak, bir nevi nankörlüktür. Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) buyuruyor ki: Helâl bellidir; haram da bellidir. İkisinin arasında ise birtakım şüpheli şeyler vardır ki insanların çoğu bunları bilmezler. Kim şüpheli şeylerden sakınırsa, dinini ve ırzını (namus ve haysiyetini) korumuş olur. Kim de şüpheli şeylere düşerse, harama düşmüş olur..." (Müslim, Müsâkât, 107) İşte sabahın bereketinde, bu söz bize şunu hatırlatıyor: Mümin, sadece "haramdan uzak durayım" demez; "şüpheliden de kaçayım" der. Çünkü Allah'ın korusu haramlardır, kenarında dolaşan her an içine düşebilir. Öyleyse bugün kendimize soralım: "Lokmamız helal mi? Yediğimiz, içtiğimiz Allah'ın hoşnut olduğu yerden mi geliyor?" Çünkü o lokma, sadece bedenimizi değil kalbimizi de besler yahut zehirler. Sabah vaktinin nuru gibi kalbimizi berrak tutmanın yolu, helal lokmadan geçer.

Öğle Sohbeti

Kıymetli dostlar, Allah Teâlâ, bizleri yaratmış ve ihtiyaçlarımızı da bilmiştir. Yeme içmeden giyinmeye, kazançtan eğlenceye kadar her alanı bizim için düzenlemiştir. Ancak bazı sınırlamalar koymuştur. Bu sınırlamalar keyfî değildir; hepsi bizim faydamıza, hikmet doludur. Rabbimiz buyuruyor: "Kendi dillerinizin yalan yanlış nitelendirmesiyle uydurduğunuz asılsız sözleri Allah'a mal ederek 'bu helaldir, şu haramdır' demeyin. Çünkü Allah adına yalan söyleyenler asla iflah olmazlar." (Nahl, 16/116). Demek ki helal ve haram sınırlarını belirleme yetkisi sadece Allah'a aittir. İnsan, "bence şu helal, bu haram değil" diyemez. Bu, haddini aşmaktır. Biz kulluk vazifemizi, Rabbimizin sınırlarına riayetle gösteririz.

Bir düşünelim: Eğer Allah haramları koymasaydı, insan nefsinin peşine düşer, her istediğini yapar, sonunda kendini de toplumu da helâk ederdi. Oysa haramlar birer uyarı levhasıdır; bizi korur, kalbimizi, ailemizi, neslimizi muhafaza eder.

Bugün sofralarımızda, market raflarında, reklamlarda nice şeyler var. Görünüşte güzel ama içeriğinde haram unsurlar taşıyor. İşte bu çağda helal-haram bilinci, bir mü'minin iman zırhı gibidir. Mü'min dikkatli olmalı; "helal midir?" diye sormadan lokmayı ağzına koymamalıdır. Çünkü "helal dairesi geniştir, keyfe kâfi gelir; harama girmeye hiç lüzum yoktur."

İkinci Sohbeti

Aziz kardeşlerim, Şimdi, helal lokma hususunda sahabe efendilerimizin hassasiyetini hatırlayalım. Hazreti Ebu Bekir (radiyallahu anh), her zaman hizmetçisine yemeğin nereden geldiğini sorardı. Bir defasında, uzun süren açlıktan sonra, hizmetçisinin getirdiği yemeği yerken sormayı unuttur. Sonra sorunca öğrenir ki, o yemek, cahiliye devrinde fala bakarak kazanılan bir parayla alınmıştır. Bunu duyan Hazreti Ebu Bekir'in yüzü solar, rengi atar, titrer. Parmağını boğazına sokar, yediği lokmayı çıkarır. Sonra da, büyük bir mahcubiyetle, "Allahım, midemde kalıp damarlarıma karışan kısmından da Sana sığırırım." demişti.

Hazreti Sıddık'ın bu hassasiyetini gören sahabi, "Ey Allah'ın Peygamberinin halifesi! Bu kadarı fazla değil mi? Ne diye kendine bu denli ızdırıp veriyorsun?" diye sorunca, Ebu Bekir (radiyallahu anh) şöyle cevap vermişti: "Rasûl-ü Ekrem'den bizzat dinledim; Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) vücudunda bir tek haram lokma bulunan bir kimsenin ancak cehennemle temizleneceğini söylemişti." Kardeşlerim, işte helal hassasiyeti budur. Bir lokma haram, insanın kalbine, duasına, ibadetine kadar etki eder. Belki o lokma, bir evladın huyunu bile değiştirir. Bizim için de ders şu: "Az olsun, helal olsun." Helal az da olsa huzur getirir; haram ise çok olsa da bereketini alır götürür.

Akşam Sohbeti

Aziz kardeşlerim, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurur: "Haramdan sakının! Midesine haram lokma giren bir insanın duası kırk gün kabul olmaz." "Allah temizdir, helal ve temiz olandan başkasını kabul etmez." Bir düşünelim; midemiz sadece yemekle dolmaz, imanla da dolabilir. Ama içine haram lokma girdi mi, o kalp kararır. Nitekim Hak dostları şöyle der: "Bazen haram bir lokma, kalbi öyle değiştirir ki, bir daha eski haline dönemez." İşte bu yüzden bir gün Sa'd bin Ebi Vakkas hazretleri, "Ya Rasûlallah, dua buyur da, Allah Teâlâ, benim her duamı kabul etsin!" istirhamında bulununca, İnsanlığın İftihar Tablosu, "Dualarınızın kabul olmasını istiyorsanız, helal lokma ile besleniniz!"

Çok kimse vardır ki, haram yer, haram giyinir; sonra da ellerini kaldırıp dua eder. Böyle birinin duası nasıl kabul olunur ki?” demiştir. Bir başka vesileyle de bu beyanını şöyle teyid etmiştir: “Helal ve temiz gıdalarla beslen ki, duaların kabul olsun. Demek ki helal gıda, sadece bedenin değil, kalbin de yakıtıdır. Helal lokma yiyen kimse, sabah namazına kalkar, kalbi yumuşar, gözleri yaşarır. Haramla beslenen kalp ise katılaşır, ibadetten zevk almaz. Akşam vaktinde, sofraya otururken Rabbimize şöyle dua edelim: “Allah’ım, bize helalinden nasip eyle, haramından uzak tut. Midemizi ve kalbimizi haramla kirlletme.” İşte bu niyet, bir mü’minin en güzel duasıdır.

Yatsı Sohbeti

Kardeşlerim, Günün son dersindeyiz. Bugün konuştuklarımızın özeti şudur: Helal, sadece midemizi değil, bütün hayatımızı temizler. Haram ise sadece günah değildir; kalbi öldüren, duayı engelleyen, ibadetin nurunu söndüren bir zehirdir. Efendimiz (sas) buyurur: “Helal ve temiz gıdalarla beslen ki, duaların kabul olsun.” “Haram lokmayla beslenen bir insanın vücudundaki haram, ancak cehennemle temizlenir.” İşte bu beyanlar, helal-haram dengesinin ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. Helal yiyen insanın kalbi nurlanır, evine bereket iner, çocukları hayırlı olur. Haram yiyenin gönlü kararır, bereketi kaçır, huzuru bozulur. Yatsı vaktinde, Rabbimize yönelip şöyle diyelim: “Ya Rabbi, bize helalinden rızık ver, haramından bizi uzaklaştır. Rızığımızda bereket, lokmamızda nur, kazancımızda ihlas ihsan eyle.” Unutmayalım: Helal gıda, kalbin gıdasıdır. Helal lokma yiyen, Allah’a yaklaşır; haram lokma yiyen, uzaklaşır. Rabbimiz bizleri, Ebu Bekir’in, hassasiyetine benzer bir duyarlılıkla yaşamaya muvaffak eylesin. Âmin.